Jadwiga Daszykowska-Tobiasz
Uniwersytet Rzeszowski

Sprawozdanie z II Międzynarodowej Konferencji Naukowej: *Pedagogika społeczna w zmieniającej się rzeczywistości*, pt.: *Dylematy kształtowania tożsamości – konteksty społeczne i edukacyjne* (online), 25 września 2026 roku

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Pedagogika społeczna w zmieniającej się rzeczywistości, pt.: „Dylematy kształtowania tożsamości – konteksty społeczne i edukacyjne" (online), odbyła się 25 września 2026 roku za pośrednictwem platformy Microsoft Teams.

Organizatorami konferencji byli: Katedra Pedagogiki Społecznej (Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Filozofii, Uniwersytet Rzeszowski); Katedra Pedagogiki Społecznej, (Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Pedagogicznych, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie); Zakład Pedagogiki Społecznej (Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu); Fundacja Warszawski Instytut Bankowości; Redakcja Czasopisma Uniwersytetu Rzeszowskiego: „Kultura – Przemiany – Edukacja".

Patronat naukowy nad wydarzeniem pełnił Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, Sekcja Pedagogiki Społecznej KNP PAN i Sekcja Pedagogiki Chrześcijańskiej KNP PAN. Radzie Naukowej Konferencji przewodniczyła prof. zw. dr hab. dr h.c. Agnieszka Cybal-Michalska.

Konferencję patronatem honorowym objęli: JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego – prof. dr. hab. n. med. Adam Reich; Dziekan Wydziału Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego – dr hab. Janusz Miąso, prof. UR; Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu –dr hab. Waldemar Segiet, prof. UAM; Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – ks. dr hab. Stanisław Chrobak, prof. UKSW i Krajowe Centrum Edukacji Ekonomicznej.

Komitetowi Organizacyjnemu konferencji przewodniczyli: dr hab. Jadwiga Daszykowska-Tobiasz, prof. UR; ks. dr hab. Zbigniew Babicki, prof. UKSW oraz dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM.

Problematyka podjęta podczas II Międzynarodowej Konferencji Naukowej: *Pedagogika społeczna w zmieniającej się rzeczywistości*, pt.: *Dylematy kształtowania tożsamości – konteksty społeczne i edukacyjne* (online), stanowi merytoryczną odpowiedź na wyzwania współczesnej pedagogiki społecznej, dla której rozpatrywanie procesu stawania się człowieka w relacji do dynamicznie zmieniającego się środowiska życia, stanowi podstawowe zadanie. Dla pedagogiki społecznej kształtowanie tożsamości człowieka nie stanowi jednorazowego aktu, lecz stanowi nieustanny proces jego interakcji ze środowiskiem społecznym. W warunkach chwiejności stabilnych układów odniesienia (jak rodzina, szkoła) budowanie tożsamości jednostkowej i społecznej człowieka jest niezbędnym działaniem, mającym na celu ochronę przed alienacją i zagubieniem. Akcentowanie znaczenia pedagogiki społecznej jako dyscypliny, która nie tylko opisuje wymienione procesy, ale aktywnie projektuje środowiska edukacyjne wspierające człowieka w budowaniu spójnej biografii w niepewnej i zmieniającej się rzeczywistości, jest nie tylko właściwe, ale także niezbędne. W tym kontekście postawiono główne pytanie: jak tradycyjne ujęcia kształtowania tożsamości ścierają się z konstruktywistyczną wizją oraz ponowoczesną płynnością ról społecznych? W odniesieniu do tytułu konferencji wyłoniono sekcje tematyczne: *Teoretyczne i metodologiczne aspekty kształtowania tożsamości w obliczu globalnych zmian społecznych; Środowiskowe uwarunkowania procesów identyfikacji w budowaniu poczucia przynależności; Wyzwania edukacji wobec kryzysu autorytetów; Szanse i zagrożenia dla autentyczności człowieka w świecie wirtualnym oraz zjawisko „tożsamości online"; Dylematy tożsamości narodowej, kulturowej i etnicznej jako wyzwanie pedagogiczne; Marginalizacja i wykluczenie a rekonstrukcja tożsamości; Tożsamość zawodowa pedagoga i pracownika socjalnego – etyczne i praktyczne wymiary profesjonalizacji.* Sekcjom tematycznym w języku polskim, towarzyszyły sekcje anglojęzyczne pod tytułem: *The dilemmas of identity formation: multidimensionality, complexity, contexts and determinants*.

Konferencję zainaugurowało wystąpienie prof. zw. dr hab. dr h.c. Agnieszki Cybal-Michalskiej. Profesor A. Cybal-Michalska otworzyła obrady, pogratulowała organizatorom wyczucia palących problemów lokujących się między innymi w obszarze pedagogiki społecznej oraz pozdrowiła uczestników konferencji. Następnie głos zabrali: Dziekan Wydziału Pedagogiki i Filozofii Uniwersytetu Rzeszowskiego – dr hab. Janusz Miąso, prof. UR; Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – dr hab. Waldemar Segiet, prof. UAM; Dziekan Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – ks. dr hab. Stanisław Chrobak, prof. UKSW. W imieniu organizatorów konferencji głos zabrała dr hab. Jadwiga Daszykowska-

Tobiasz, prof. UR, która przedstawiła prowadzących pierwszą część sesji plenarnej: dr hab. Katarzynę Segiet, prof. UAM i ks. dra hab. Zbigniewa Babickiego, prof. UKSW.

Sesję plenarną rozpoczęło wystąpienie prof. dr hab. Magdaleny Piorunek, zatytułowane: *Odpowiedzialność jako kategoria etyczna w konstruowaniu tożsamości pedagoga.* Następnie referaty wygłosili: prof. dr hab. Krystyna Chałas – *Kreowanie tożsamości pedagoga jako refleksyjnego praktyka priorytetowym zadaniem kształcenia akademickiego*; prof. dr hab. Yurii Pelekh – *Kształtowanie kultury aksjologicznej studentów jako odpowiedź na deficyt tolerancji międzykulturowej w warunkach polaryzacji politycznej*; prof. David Lutz – *Moral Identity Formation*; dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ – *Tożsamość algorytmiczna. Sztuczna inteligencja jako nowy aktor w procesach socjalizacji i edukacji*; Hubert Leśniak, Koordynator Projektów Edukacyjnych, Fundacja Warszawski Instytut Bankowości – *Szkoła, pieniądze, przyszłość – jak kształtować kompetencje finansowe młodego pokolenia?*; dr hab. Paulina Forma, prof. UJK – *Od odkładania do kreowania siebie. Prokrastynacja w kontekście autentyczności i tożsamości online*; dr hab. Witold Starnawski, prof. UKSW – *Tożsamość ontyczna i aktualizowana – bezpośredniość bycia i poznania jako remedium na fikcje i ułudę*; oraz dr hab. Ewa Pasterniak-Kobyłecka, prof. UZ – *Kryzys autorytetów, regres humanizmu, upadek dobrych obyczajów. Przyczynek do dyskusji.*

Drugą część sesji plenarnej prowadzili: dr hab. Marek Rembierz, prof. UŚ i dr hab. Jadwiga Daszykowska-Tobiasz, prof. UR. Pierwszym referatem był: *„Człowiek pomiędzy", czyli o biegunowych napięciach tożsamości człowieka w kontekście trans- i posthumanizmu*, wygłoszony przez prof. dra hab. Sławomira Chrosta. Kolejno wystąpienia zaprezentowali: prof. dr hab. Don Artur Katolo – *Kształtowanie charakteru i budowanie własnej tożsamości w bajkach Flawiusza Awiana (IV/V wiek): przekład poetycki niektórych bajek*; dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM – *My jako przestrzeń stawania się – wspólnota i relacje w procesie kształtowania tożsamości*; dr hab. Ewa Włodarczyk, prof. UAM – *Od „Ja nałogowego" do „Ja trzeźwego". Dynamika zmian i transformacje tożsamości osób uzależnionych od alkoholu*; dr hab. Marek Rembierz, prof. UŚ – *Dylematy kształtowania tożsamości – konteksty aksjologiczne, międzykulturowe i edukacyjne*; dr hab. Lidia Kataryńczuk-Mania, prof. UZ i mgr Anita Dolata – *Interdyscyplinarne perspektywy społeczne muzykoterapii*; dr hab. Wojciech Walat, prof. UR – *Wyobrażenia studentów kierunków pedagogicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego dotyczące „dobrej szkoły". Studium przypadku; mgr Patrycja Gunia – (Nie)zagrożona tożsamość zawodowa pedagoga. Tę część obrad zamknął referat* dr hab. Małgorzata Przybysz-Zaremba, prof. PANS – *Kiedy ból nie znajduje słów – młodzież wobec depresji i zachowań autodestrukcyjnych. Poszukiwanie rozwiązań.*

Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem naukowców z wielu ośrodków akademickich w Polsce, między innymi z: Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Wrocławskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Pomorskiej Szkoły Wyższej, Państwowej Akademii Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku, Akademii im. Jakuba Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim, Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Uniwersytetu w Siedlcach, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W obradach uczestniczyli także przedstawiciele: Fundacji Warszawski Instytut Bankowości, Szkoły Podstawowej w Świętem, Zespołu Szkół nr 32 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Warszawie, Zespołu Szkół w Jasionce im. Jana Pawła II.

Poza polskimi naukowcami, udział w konferencji wzięli prelegenci z 18 krajów, jak: Stany Zjednoczone, Malezja, Mali, Bośnia i Hercegowina, Gruzja, Azerbejdżan, Chiny, Wietnam, Tajlandia, Słowacja, Ukraina, Litwa, Łotwa, Francja, Pakistan, Uzbekistan, Sri Lanka, Mołdawia. Reprezentowali oni następujące uczelnie i instytucje: Holy Cross College (Notre Dame, Indiana, USA), The American University of Vietnam (Da Nang, Wietnam), Arizona State University (USA), (Azerbaijan State Pedagogical University (Baku, Azerbejdżan), Katolicki Uniwersytet w Ružomberoku (Słowacja), Vytautas Magnus University (Kowno, Litwa), Ilia State University; Beritashvili Center of Experimental Biomedicine (Gruzja), Samarkand State Institute of Foreign Languages (Uzbekistan), Universiti Teknologi MARA (Malezja), Women University Mardan (Pakistan), INTI International University (Nilai, Malezja), Prince of Songkla University, Pattani Campus (Tajlandia), National Defense University (Baku, Azerbejdżan), Military Scientific Research Institute (Baku, Azerbejdżan), Huazhong University of Science and Technology (Wuhan, Chiny), Zhongnan University of Economics and Law, (Wuhan, Chiny), Wayamba University of Sri Lanka (Sri Lanka), University of Sri Jayewardenepura (Sri Lanka), Universiti Kebangsaan Malaysia (Bangi, Malezja), Odlar Yurdu University (Baku, Azerbejdżan), British School in Baku (Baku, Azerbejdżan), Azerbaijan Sports Academy (Baku, Azerbejdżan), Rivne State University (Równe, Ukraina), Nakhchivan State University (Nakhchivan, Azerbejdżan), “Ion Creangă” State Pedagogical University of Chișinău (Mołdawia), Department of Artificial Intelligence in

Education Central China Normal University, (Wuhan, Chiny), Training College Bamako (Mali), Universiti Putra Malaysia (Serdang, Malezja), Community College (Malezja), International University of Sarajevo (Bośnia i Hercegowina). Łącznie z autorskimi lub współautorskimi referatami w konferencji uczestniczyło 216 osób, w tym 108 naukowców z zagranicy. Ze względu na międzynarodowy charakter konferencji, obrady prowadzono w języku polskim (sesja plenarna i sekcje 1-7) i angielskim (sekcje 8-12).

Problematyka podjęta podczas konferencji obejmowała szerokie spektrum podejść i płaszczyzn analizy dylematów kształtowania tożsamości człowieka z ukierunkowaniem na konteksty społeczne i edukacyjne. Główny problem konferencji rozpatrywano w ujęciach między innymi: pedagogicznym, filozoficznym, psychologicznym, socjologicznym, etycznym, aksjologicznym, co wskazuje na jego interdyscyplinarny charakter.

Referaty ujmowały istotne problemy z punktu widzenia kształtowania tożsamości człowieka oraz zapobiegania i niwelowania trudności w tym złożonym i trudnym procesie. Należą do nich: *konstruowanie tożsamości pedagoga* wraz z istotnymi aspektami, jak między innymi: *odpowiedzialność* (prof. dr hab. Magdalena Piorunek); *refleksyjność pedagogiczna* (prof. dr hab. Krystyna Chałas); *wrażliwość pedagogiczna* (dr Ewa Tłuczek-Tadla); *cyfrowe przygotowanie i poczucie skuteczności* (dr Katarzyna Zębakowska-Cecot). Prelegenci duże znaczenie przypisywali na przykład: *aspektom moralnym kształtowania tożsamości* (prof. David Lutz): *kulturze aksjologicznej przyszłych pedagogów* (prof. dr hab. Yurii Pelekh); *kształtowaniu charakteru* (prof. dr hab. Don Artur Katolo).

W wystąpieniach wyłoniono różne kategorie tożsamości, jak: *tożsamość moralna* (prof. David Lutz); *tożsamość algorytmiczna* (dr hab. Mirosław Kowalski, prof. UZ); *tożsamość ontyczna i aktualizowana* (dr hab. Witold Starnawski, prof. UKSW); *tożsamość zawodowa* (dr hab. Urszula Gruca-Miąsik, prof. UR; Zaheril Zainudin, Numuma Kamarina Jamil, Wan Suraya Wan Nik); *tożsamość osobista* – dr hab. Małgorzata Kabat, prof. UZ); *tożsamość macierzyńska* (dr Aneta Lew-Koralewicz); *tożsamość ojcowska* (dr Bogdan Więckiewicz; dr Magdalena Sadowska); *tożsamość regionalna* (Ivana Tomčíková); *tożsamość relacyjna* (dr Elżbieta Dolata); *tożsamość online* (dr hab. Paulina Forma, prof. UJK); *tożsamość ekologiczna* (dr Joanna Ziemkowska).

Wskazywano także przeszkody i trudności w procesie kształtowania autentycznej tożsamości, zarówno indywidualnej, jak i społecznej: *kryzys autorytetów*, *regres humanizmu i upadek obyczajów* – dr hab. Ewa Pasterniak-Kobyłecka, prof. UZ; dr Mirosław Rewera); *prokrastynacja* (dr hab. Paulina Forma, prof. UJK), a także dylematy: *personalistyczne* (dr Maria Misik); *związane ze statusem „Innego”* (dr hab. Paweł Cylulko, prof. AMKL);

w *kontekstach międzykulturowych, aksjologicznych, edukacyjnych* (dr hab. Marek Rembierz, prof. UŚ; Lalazar Elshad gizi Jafarova); z uwzględnieniem *przynależności do środowiska przyrodniczego* (dr Marcin Klimski); w ujęciu *trans- i posthumanizmu* (prof. dr hab. Sławomir Chrost); *wyobraźni miłosierdzia* (dr hab. Zbigniew Babicki, prof. UR); w *kontekście kurdyjskim* (Farhad Hama), z perspektywy *psychopatologii* (Arthur Mary); na przykładzie *malezyjskiego systemu edukacji* (Nasirin Abdillah); w odniesieniu do *zmian w Zachodniej Afryce* (Abdoulaye Segneda, Fanafo Abdallah); w *aspekcie polskim i portugalskim* (dr Izabella Kust) i *globalizacji* (dr Bernadetta Botwina; Mehriban Asadullasoy); oraz z uwzględnieniem *nowych mediów* (Gunel Mammadova; dr Ewa Nowicka) i inne.

Wyłoniono również dylematy kształtowania tożsamości wybranych osób i grup, na przykład: *młodzieży* (dr hab. Jadwiga Daszykowska-Tobiasz, prof. UR; Artūras Lukaševičius); *studentów* (dr Krystian Tuczyński; dr Jakub Adamczewski; Tovus Arshad Hamidova i inni); *młodego muzyka* (dr Marta Kędzia); *osób uzależnionych od alkoholu* (dr hab. Ewa Włodarczyk, prof. UAM); *dzieci* (dr Jolanta Maciąg; mgr Tomasz Dobrowolski; Naila Huseynova; Simnara Nadir qızı Heydarova; Yegane Khanoglan Mammadova); *uczniów* (dr Maria Łukawska; Beáta Pošteková); *pokolenia Alfa* (mgr Joanna Niemiec); *młodego mężczyzny* (dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ), *osoby z niepełnosprawnością* (dr Katarzyna Skalska), itp.

Prelegenci wskazali szereg czynników, które sprzyjają wspieraniu prawidłowego przebiegu procesu kształtowania tożsamości. Należą do nich między innymi: troska o *relacje i budowanie wspólnoty* (dr hab. Katarzyna Segiet, prof. UAM); *uczestnictwo w formach artystycznych – muzycznych* (dr Piotr A. Szymański, dr hab. Mieczysław Dudek, prof. PSW)*;* i *teatralnych* (prof. dr hab. Yurii Pelekh, dr hab. Iryna Lewczuk); oddziaływanie przez *muzykoterapię* (dr hab. Lidia Kataryńczuk-Mania, prof. UZ, mgr Anita Dolata); *wychowanie chrześcijańskie* (dr Jerzy Król); *edukacja ustawiczna* (dr Agnieszka Długosz); *inkluzja* (dr Tomasz Wojnowski; Mohd Hanafi Mohd Yasin, Li Yuke, Wan Suraya Wan Nik, Suhaila Ngadiron, Mohd Sofian Omar Fauzee, Muhammad Nazrul Hakim Abdullah); *edukacja do korzystania z mediów cyfrowych* oraz *ze sztucznej inteligencji* (dr inż. Anna Suchenia, mgr Dorota Wątor, Illia Kostruba).

Uczestnicy konferencji dostrzegli szeroką płaszczyznę do realizacji działań wspierających i pomocowych w procesie kształtowania tożsamości, na przykład w: *pracy socjalnej i pomocy społecznej* (dr hab. Beata Szluz, prof. UR; dr Magda Urbańska); *nauczaniu języków obcych* (Aygün Ismayilova; Goncha Vidadi Ahmadova); *edukacji wczesnoszkolnej* (mgr Agnieszka Dębicka); *edukacji klimatycznej* (dr Agnieszka Klimska); *pomocy*

psychologiczno-pedagogicznej (mgr Paulina Drupka); *edukacji cyfrowej* Polad Yadulla oglu Madadov); *edukacji literackiej* (Puste Ahmedova; prof. dr hab. Don Artur Katolo), itp.

Reasumując, podczas konferencji: podejmowano zarówno teoretyczne, jak i metodologiczne aspekty rozumienia i kształtowania tożsamości, z uwzględnieniem przemian współczesnego świata; wskazano na środowisko społeczne w kontekście szans, ale i zagrożeń rodzących dylematy kształtowania tożsamości; ustalono wyzwania społeczne i edukacyjne związane z wspieraniem człowieka w kształtowaniu tożsamości autentycznej (niekiedy rekonstrukcji tożsamości) oraz pokonywania wielowymiarowych barier i trudności w tym procesie. W ogólnym ujęciu mimo szerokiego wachlarza szczegółowych problemów zawartych w wystąpieniach, prelegenci byli jednomyślni co do jednego – przyznania podjętemu problemowi znaczącej wagi naukowej i praktycznej. W wypowiedziach wielokrotnie padały stwierdzenia o konieczności zaangażowania pedagogiki społecznej w budowanie spójnej biografii człowieka w niepewnej i zmieniającej się rzeczywistości (globalizacja, cyfryzacja, wojny, zmiany społeczno-kulturowe). Zadanie to upatrywali przede wszystkim w aktywnym projektowaniu środowisk edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych.

Podczas konferencji zrealizowano niemniej ważny cel, to jest integrację środowiska pedagogów społecznych z Polski i zagranicy. Uczestnicy deklarowali otwartość na współpracę i udział w tej cyklicznej konferencji, której kolejna edycja planowana jest za dwa lata.